From:	[redacted]
To:	**Postbus** <Postbus@noordenveld.nl>
Subject:	Zienswijze inzake concept warmtevisie Noordenveld
Date:	06.05.2021 16:24:18 (+0200)
Attachments:	2021-05-06 tav college BenW - Zienswijze concept warmtevisie Noordenveld.pdf (5 pages)

Geacht college,

Graag verwijs ik u naar de bijlage bij deze e-mail, waarin ik mijn zienswijze heb verwoord inzake de concept warmtevisie Noordenveld. Mijn zienswijze wordt gedeeld door een aantal buurtgenoten in de wijk Kortland Peize, zodat deze mijn zienswijze mede hebben ondertekend.

Graag ontvang ik van u een ontvangstbevestiging van de ingebrachte zienswijze en op termijn een inhoudelijke reactie.

--
Met vriendelijke groet,

[redacted]

This email was scanned by Gemeente Noordenveld ...

Aan:
College van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordenveld
Postbus 109
9300 AC RODEN

Betreft: Zienswijze concept warmtevisie Noordenveld

6 mei 2021

Geacht college,

Met belangstelling heb ik als inwoner van de wijk Kortland in Peize de concept warmtevisie Noordenveld gelezen. Deze concept warmtevisie heeft er toe geleid dat ik mij breder ben gaan oriënteren op de initiatieven die binnen de gemeente Noordenveld op dit terrein plaats vinden of hebben gevonden en met welke inwoners afstemming heeft plaatsgevonden. Daarvoor heb ik o.a. contact gezocht met de initiatiefnemers van Energiek Kortland en met diverse bewoners in mijn directe omgeving.

Initiatieven op het gebied van duurzaamheid, energieneutraal wonen, milieu en klimaatbescherming hebben in beginsel mijn volle steun. Ons huis heeft sinds 1992, het jaar dat ik in Peize ben komen wonen, al vele aanpassingen ondergaan, zoals dak-, gevel- en vloerisolatie, isolerende kozijnen met HR++ glas, een HR CV ketel, thermostatische radiatorregelingen, elektrisch koken en elektrische warmwater voorzieningen. Ik ben lid van de coöperatie Windcentrale en mede eigenaar van een windmolen voor eigen energie opwekking (ca. 2.500 kW/jaar) en ik heb een zonnepaneel installatie op het huis met een opwekking van ca. 4.000 kW/jaar.
Maar de door u voorgestelde transitie om voor warmtebronnen van het aardgas af te stappen kan alleen plaatsvinden als de realisatieplannen een zeker realiteitsgehalte hebben. Op dat punt heb ik bij uw concept warmtevisie Noordenveld een aantal kritische kanttekeningen die ik - samen met een aantal buurtbewoners - met u wil delen:

1. **Kansrijke wijken**
   Welke huizen en wijken zijn op dit moment het meest kansrijk om vóór 2030 van het aardgas af te halen, stelt u op pagina 5. Vervolgens wordt in de tabel op pagina 6 Peize Kortland genoemd met het doel deze wijk vóór 2030 aardgasvrij te maken. De onderbouwing is dat Kortland een energieke buurt is waar bewoners aan de slag zijn met het verduurzamen van hun woning.
   De werkelijkheid geeft een ander beeld. Kortland omvat circa 220 woningen uit de bouwperiode begin jaren 1970. En hoewel er zeker in Kortland woningverbeteringen op het gebied van isolatie en duurzame energie door bewoners/eigenaren worden uitgevoerd, Kortland vóór 2030 van het aardgas af is een utopie!
   Notabene op pagina 17 geeft u in de warmtevisie aan dat voor woningen uit de bouwperiode 1940-1975 hoge temperatuurverwarming (HT) of minimaal midden temperatuurverwarming (MT) noodzakelijk is voor verwarming, wat met de huidige stand der techniek alleen met bijvoorbeeld hybride systemen (aardgas en warmtepomp) bereikt kan worden.
   In de routekaart op pagina 30 wordt deze hybride oplossing bij 2.1 Kortland opnieuw bevestigd als meest voor de hand liggende oplossingsroute. Maar dan moet er wel aardgas of duurzaam gas beschikbaar zijn en dat is in uw visie juist niet aan de orde.

   Mijn conclusie kan alleen maar zijn: Peize Kortland benoemen als kansrijke wijk om vóór 2030 van het aardgas te halen is een volstrekt onlogische en onjuiste keuze. Op dergelijke korte termijn is het door u geformuleerde doel onhaalbaar. Alleen jonge woonwijken (jonger dan circa 25 jaar) hebben in beginsel de potentie om relatief snel op alternatieve lage temperatuur (LT) warmtebronnen te kunnen overstappen.

2. **Betrokkenheid van bewoners tot op heden**

Hoe bewoners zijn of worden betrokken bij het tot stand komen van de finale warmtevisie kan ik alleen maar beoordelen voor de wijk Kortland in Peize. In mijn gesprek met mede inwoners van Kortland en met een initiatiefnemer van Energiek Kortland is mij duidelijk geworden dat die betrokkenheid beperkt is. Enerzijds wordt dit veroorzaakt door de onwetendheid over lopende initiatieven (naar mijn inschatting is minder dan 10% van de inwoners van Kortland op de hoogte van de concept warmtevisie Noordenveld en de consequenties die deze met zich mee kan brengen), anderzijds door gebrek aan interesse. Om klimaatdoelstellingen samen met bewoners te bereiken is ruim draagvlak nodig. Draagvlak ontstaat alleen door betrokkenheid en het realiseren van een win-win situatie. Ook Energiek Kortland kiest voor die route.
In de concept warmtevisie lees ik toch een zeker afdwingen:

- Op pagina 8 schrijft u *"In het Klimaatakkoord is eveneens afgesproken dat gemeenteraden uiterlijk in 2021 hun Transitievisie Warmte (hierna Warmtevisie) vaststellen. In de warmtevisie staat omschreven wanneer welke wijk van het aardgas af gaat (vóór of na 2030). Voor die wijken die vóór 2030 van het aardgas afgaan wordt ook omschreven wat de mogelijke alternatieve hernieuwbare warmtebronnen zijn."* Dat lijkt me nogal stellig!
- Op pagina 14 schrijft u *"Het is essentieel dat het proces zorgvuldig, open en transparant is. De gemaakte keuzes en uitkomsten moeten transparant en herleidbaar zijn voor de stakeholders en voor alle inwoners. Zij moeten hun eigen bijdrage en inzichten terug kunnen zien in de visie en zijn daarom ook regelmatig op creatieve manieren gevraagd te reageren op tussenproducten. Het opstellen van een afwegingskader is daarbij essentieel. In zo'n kader staat waarom een wijk wanneer van het aardgas gaat en waarom wordt gekozen voor een bepaalde oplossingsrichting."* Aangezien de zienswijze op de concept warmtevisie Noordenveld uiterlijk 10 mei 2021 moet zijn ingediend, vele inwoners van Kortland zich net als ik niet herkennen in de kennelijk uitgedachte uitvoeringsplannen voor onze wijk, voelt ook deze passage als het moeten meebewegen met de gedachtenspinsels van enkelingen.
- Op pagina 15 schrijft u *"De warmtevisie moet richting en een onderbouwing geven voor de meest geschikte techniek per wijk of buurt. Er moet voor inwoners zoveel mogelijk de keuzevrijheid blijven bestaan om voor een eigen alternatief te kiezen. Tegelijk moet de keuzevrijheid niet te beperkend worden: doorpakken is nodig. Daarom kan het zijn dat bij een wijk gebonden aanpak de keuzevrijheid beperkt is. Waarbij het uitgangspunt vooralsnog blijft dat niemand wordt gedwongen om van het aardgas af te gaan."* Dit geheel roept echt verwarring op! Dwang versus keuzevrijheid.

Mijn conclusie is dat er in deze fase nog onvoldoende betrokkenheid is bereikt bij de inwoners van Peize Kortland, wat een definitieve vaststelling van de warmtevisie ernstig ondermijnt. Voorts valt nogal wat tegenspraak in de concept warmtevisie Noordenveld te lezen, hetgeen het voor de bewoners/eigenaren in Kortland niet duidelijker maakt. Uitgangspunt moet naar mijn mening zijn: keuzevrijheid in tempo en oplossingsrichting, waarbij het gezamenlijk zoeken naar de best passende oplossingen om een win-win situatie te bereiken de route zou moeten zijn.

3. **Alternatieven voor aardgas**

In zijn algemeenheid onderschrijf ik de noodzaak om primair in te zetten op isolatie van woningen. Dat de isolatiewaarde van een woning mede bepaalt welke alternatieven voor aardgas kunnen worden ingezet is logisch. Maar isoleren van bestaande woningen kent ook zijn grenzen.

- Op pagina 16 schrijft u (terecht): *"Hoge temperatuur (HT) warmtebronnen zijn vaak makkelijker in bestaande woningen in te passen, omdat er minder aanpassingen nodig zijn. Aardgas is namelijk ook een hoge temperatuur warmtebron. Bij lage temperatuur (LT)*

warmtebronnen moet de warmteafgifte-infrastructuur intensiever worden aangepast en moet de woning goed geïsoleerd zijn." Dat lage temperatuur (LT) warmtebronnen in de woningen in Kortland alleen toepasbaar zijn na zeer ingrijpende aanpassingen (zoals bijvoorbeeld het laten aanbrengen van vloerverwarming) moge – gezien het bouwjaar van deze woningen – duidelijk zijn. Dergelijke maatregelen brengen extreem hoge kosten met zich mee.

- Voor de wijk Kortland zou als hoge temperatuur (HT) alternatieve warmtebron gedacht kunnen worden aan duurzaam gas. Maar op pagina 18 schrijft u over Biogas en groengas het volgende: *"Reststromen uit akkerbouw zijn in Noordenveld in behoorlijke hoeveelheden beschikbaar. Maar het is niet efficiënt om op grote schaal biomassa te gebruiken voor het maken van laagwaardig biogas. Om biomassa op een efficiënte wijze te verwerken tot groengas zijn nieuwe, toekomstige technieken nodig. Om deze potentie binnen gemeente Noordenveld te kunnen realiseren is een sterk ondersteunend (nationaal) beleid voor groengas én realisatie van innovatieve vergassingstechnieken nodig. Mede door deze onzekerheden verwacht het PBL voor 2030 geen grootschalige inzet van groengas voor het verwarmen van woningen."*
  En over waterstofgas schrijft u op pagina 19 het volgende: *"Voor de Transitievisie Warmte Noordenveld is waterstofgas op dit moment niet als kansrijk potentieel alternatief meegenomen. Op korte termijn (5 jaar; de reikwijdte van deze visie) is waterstofgas waarschijnlijk nog niet op grote schaal beschikbaar voor het verwarmen van gebouwen."*
  Andere hoge temperatuur (HT) alternatieven als warmtenetten (pagina 19) en geothermie (pagina 20) die u beschrijft, ziet u niet als mogelijkheid voor Peize Kortland.
- Geheel in tegenspraak met het hiervoor vermelde is dan op pagina 33 het volgende te lezen: *"Kortland (Peize) (ca. 220 woningen) Kortland is, net als de Mooie buurt hè, een buurt uit de jaren '70-'80. Er zijn ook hier mogelijkheden tot na-isoleren. Isolatie, in combinatie met een hybride warmtepomp op termijn bijgestookt met groen gas lijkt ook hier het beste alternatief. Ook hier geldt dat met een warmtepomp het elektriciteitsverbruik stevig omhooggaat. Deze buurt heeft mogelijkheden om extra zonne-energie op te wekken en is het interessant om mogelijkheden voor opslag te verkennen."*

Mijn conclusie is dat behalve aardgas er geen alternatieve hoge temperatuur warmtebron beschikbaar is of komt in de periode vóór 2030 in de wijk Kortland. De eerder in uw warmtevisie geformuleerde doelstelling "aardgas vrij verwarmen van de jaren '70 woningen in Kortland vóór 2030" blijkt niet realistisch.
Uiteraard kan worden ingezet op de genoemde route naar hybride systemen om het gebruik van aardgas te verminderen en meer met elektriciteit als bron te gaan doen, maar dan is het tempo van de transitie vooral afhankelijk van natuurlijke vervangingsmomenten van CV ketels. Want een goede HR CV ketel vroegtijdig afdanken past zeker niet in duurzaam gebruik van goederen. Voorts moeten we ons realiseren dat het hoger gelegen doel is CO2 uitstoot reduceren en niet aardgas verbannen. Want zo lang een overgroot deel van de Nederlandse elektriciteit nog uit gas en kolengestookte centrales komt, lost alleen overstappen naar elektriciteit niets op. Andere problemen in de elektriciteitsvoorziening, zoals het ontbreken van opslagmogelijkheden voor de eigen zonnestroom, de ontoereikende infrastructuur van het Nederlandse elektriciteitsnet bij de forse toename van elektriciteitstransport als gevolg van de beweging "all electric" worden nog niet eens geadresseerd.

4. Kosten

Een belangrijke randvoorwaarde voor het kunnen realiseren van een transitie naar andere warmtebronnen zijn acceptabele kosten. Zoals eerder in deze brief al vermeld, moet er voor inwoners van Kortland een win-win situatie ontstaan willen zij in de gewenste transitie meebewegen en bereid zijn investeringen te doen. Daarbij zijn een aantal punten van belang:

- U schrijft op pagina 8 dat u streeft naar de laagste maatschappelijke kosten zonder te specificeren wat u daar mee bedoelt. De laagste maatschappelijke kosten hoeft niet per definitie te betekenen de laagste kosten voor de bewoner/eigenaar van de woning. Maar dat is wel het belang van die bewoner/eigenaar.
- U schrijft op pagina 38 dat het zeker is dat de overgang naar aardgasvrij bewoners en bedrijven geld gaat kosten. Maar er is nog niets te zeggen over de hoogte van de kosten per individuele woning. U zult het met mij eens zijn, dat geen enkele bewoner/eigenaar investeringen zal willen doen als er geen enkele zekerheid bestaat over de hoogte van deze investering en de terugverdientijd of het rendement.
- Er wordt al snel gewezen naar leningen en andere financieringsvormen om de bewoner/eigenaar te helpen bij de investeringen. Daarbij wordt ook vaak de waardevermeerdering van de woning genoemd om deze vorm van financieren te rechtvaardigen. Maar investeren in nog niet doorontwikkelde technieken is als investeren in een automobiel. Je weet zeker dat na aanschaf de helft van de waarde van de investering al verloren is gegaan.
- Van de bewoners van Kortland is meer dan 25% boven de 65 jaar. Deze bevolkingsgroep ziet door het huidige pensioenstelsel al jaren koopkrachtverlies en zij zijn zeker niet enthousiast bij lastenverzwaringen als gevolg van deze transitie.

Mijn conclusie is dat om een win-win situatie te bereiken voor overheid en bewoner/eigenaar een betrouwbaar en helder kostenplaatje moet bestaan, waaruit duidelijk wordt wie welke kosten voor zijn rekening neemt, wat de investering is voor de bewoner/eigenaar en op welke wijze deze investering kan worden terugverdiend of op welke wijze rendement (bijvoorbeeld energielasten vermindering) wordt verkregen.

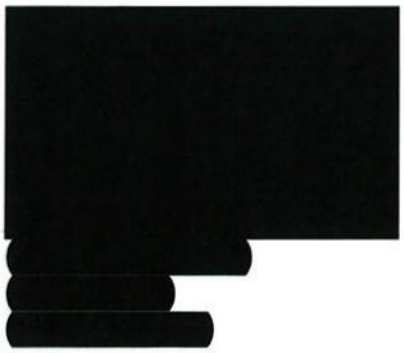
Tot slot stel ik vast dat nog veel zaken onduidelijk of met elkaar in tegenspraak zijn in de concept warmtevisie Noordenveld en dat zeker voor de wijk Peize Kortland een aantal onacceptabele stellingen en veronderstellingen in deze visie zijn verwoord.

Kort samengevat:

- ***De wijk Kortland als Energieke Wijk in 9 jaar van het gas af, zónder een deugdelijk alternatief, bij nog geheel onduidelijke kosten, is niet acceptabel.***
- ***Veel bewoners van Kortland zijn niet op de hoogte van de plannen zoals verwoord in de warmtevisie. In korte tijd heb ik na inzage in de warmtevisie enkele buurtgenoten hierover kunnen inlichten. Van betrokkenheid van inwoners bij dit plan is dus nauwelijks sprake.***

Ik heb mijn zienswijze aan diverse buurtgenoten in Peize Kortland laten lezen. Deze buurtgenoten hebben aangegeven deze zienswijze te ondersteunen en deze mede te willen ondertekenen. U vindt daarom bij deze brief een lijst met namen en adressen van deze buurtbewoners. Deze lijst kan in de komende weken nog uitgebreid worden.

Ik zie uw reactie met belangstelling tegemoet.

Mede ondertekenaars

NAAM	STRAAT + HUISNR	MAIL
[redacted]	[redacted]	[redacted]